

Byggnadsinventering

Kommundel: Danderyd

Fastighet: DANDERYD 3:97

Adress: Gamla Landsvägen 27

Klassning: Särskilt värdefull

Ingår i: Särskilt värdefullt område 6. *Egnahem i Klingsta*

Information om byggnad

Byggnadstyp: En- och tvåbostadshus

Arkitekturstil: 1920-talsklassicism (1920)

Byggår: Okänt byggår, sannolikt 1920-tal.

Övrigt: Butiks- och bostadshus. Numera secondhand-affär och cykelmek i mark- och källarplan.

Volym: Välbevarad

Fasad: Välbevarad

Dörr: Välbevarad

Fönster: Välbevarad

Takform: Välbevarad

Taktäckningsmaterial: Välbevarad

Tomt: Delvis bevarad

Potentiellt värdefullt område

Kommundel: Danderyd

Namn: 6. Egnahem i Klingsta

Motiv till bevarande

Området uppvisar en för kommundelen ovanligt hög koncentration av bevarad villabebyggelse från Danderyds tidigaste utbyggnadsskede. De enkla egnahemsvillorna, följsamt anpassade till befintlig topografi inom ett oregelbundet gatunät, utgör ett pedagogiskt exempel på trädgårdsstadens ideal. Miljön speglar egnahemsbebyggelsens arkitektoniska ideal i brytpunkten mellan 1920-talsklassicerande stilideal och 1930-talets funktionalism.

Läs mer om

området: <https://kartportalen.danderyd.se/portal/apps/storymaps/stories/7e543134cbcb4f92904a5675bc637e7e#ref-n-cn1dH>

Särskilt värdefulla områden

I Danderyd har åtta områden pekats ut som särskilt värdefulla. Dessa områden bedöms ha sådana höga kulturhistoriska värden att de motsvarar plan- och bygglagens begrepp *särskilt värdefullt bebyggelseområde* (PBL 8 kap §13). Vissa områden består av flera delmiljöer som tillhör samma berättelse, men ligger geografiskt utspritt i kommundelen. Till varje område finns en beskrivning av områdets nuläge och historik, motiv till bevarande, värdebärande egenskaper, särarter och karaktärsdrag samt råd och riktlinjer att förhålla sig till vid ändring.

Läs mer om lagstiftningens krav i kapitlet [Bevara och utveckla](#). Om du vill veta mer om de olika arkitekturstilarna som finns i Danderyd, se [Arkitekturguiden](#).

- [Område 3. Danderyds kyrka och det agrara Danderyd](#)
- [Område 4. Nora gård](#)
- [Område 5. Funktionalism i Klingsta](#)
- [Område 6. Egnahem i Klingsta](#)
- [Område 7. Grupphusbebyggelse i Danderyd](#)
- [Område 8. Det moderna Danderyd](#)
- [Område 9. Sättra prästgård](#)
- [Område 10. Danderyds sjukhus](#)

Område 6. Egnahem i Klingsta

Området utgörs av två delmiljöer belägna i östra Danderyd, placerade nordväst om Mörby centrum intill E18. Området omfattar hela kvarteret Karlshäll samt ett större område med flera kvarter direkt norr om Edsviksvägen. I området ingår även Kyrskolan som uppfördes 1926, samt en äldre intilliggande före detta skolbyggnad från 1889.

Båda miljöerna tillhör den norra delen av Klingsta villastad som var den första att exploateras under 1920- och 1930-talet efter att den norske direktören Harald Stange köpt Klingsta gård med kringliggande jordbruksmark. Gatumönstret är typiskt för tidens trädgårdsstadsideal och följer strikt den stadsplan som upprättades för området 1927. Området har en varierad topografi och vägarna är dragna efter terrängens förutsättningar. De relativt små tomterna har en omväxlande växtlighet med främst fruktträd, buskar och gräsytor. Husen ligger indragna från gatorna. Mot gatan avskärmas tomterna av lövhäckar eller enkla staket. De inre delarna av tomterna inom kvarteret Karlshäll är kuperade och där växer stora löv- och barrträd.

Trots en del senare avstyckningar och nybyggnation uppvisar området en tydlig karaktär av tidens egnahemsbebyggelse. Villorna är byggda i 1 ½ våningsplan med enkla och regelbundna former och avskalad utformning. Husgrunderna är av betong eller huggen natursten. Träpanel dominerar som fasadmateriäl men även slät- och spritputs förekommer. Röd eller ljus färgsatt panel tillsammans med puts är vanligast. Vitt dominerar som snickerifärg men även mörkare kulörer som grönt och rött finns. Merparten av villorna har enkla brutna sadeltak täckta med rött lertegel.

MOTIV TILL BEVARANDE

Området uppvisar en för kommundelen ovanligt hög koncentration av bevarad villabebyggelse från Danderyds första utbyggnadsskede. De enkla egnahemsvillorna, följsamt anpassade till befintlig topografi inom ett oregelbundet gatunät, utgör ett pedagogiskt exempel på trädgårdsstadens ideal. Miljön speglar egnahemsbyggelsens arkitektoniska ideal i brytpunkten mellan 1920-talsklassicism och 1930-talets funktionalism.

VÄRDEBÄRANDE EGENSKAPER, SÄRARTER OCH KARAKTÄRSDRAG

- Oregelbundet gatunät som är anpassat efter terrängens förutsättningar. Välbevarad tomtstruktur där hus och trädgård är följsamt anlagda efter befintlig topografi, utan större plansprängningar eller planutfyllnader och sparsamt med hårdgjorda ytor.

- Villabebyggelsens placering mitt på tomten eller något indragen från gatan.
- Varierande villarkitektur från 1920-tal till och med 1940-tal. Huvudsakligen 1 ½ plansvillor av enklare egnahemskaraktär med avskalade fasader.
- Fasader i ljus puts eller träpanel i ljus alternativt röd kulör. Byggnadsdetaljer som enkla hörnsnickerier och omfattningar, spröjsade fönster, öppna farstukvistar och brutna sadeltak klädda med rött tegel.
- Trädgårdar som avskärmas från gatan med enkla staket, stängsel eller häckar och äldre grindar i smide. Äldre planteringar i form av fruktträd och buskar samt uppvuxna lövträd och tallar. Trädgårdsgångar belagda med grus eller natursten.
- Skolmiljö med äldre före detta kyrkskola från 1889 och skolbyggnad från 1926.

RÅD OCH RIKTLINJER

Planstruktur och bebyggelse

- Befintlig planstruktur ska värnas. Områden med bebyggelse av enhetlig karaktär bör bibehålla sin utformning mot gaturummet avseende byggnadernas placering på tomten, volymverkan och fasadmaterial.
- Byggnadernas ursprungliga arkitektoniska uttryck ska bevaras och vara vägledande vid om- och tillbyggnad. Äldre byggnadsdetaljer ska värnas, exempelvis fönster och portar i originalutförande. Tidstypisk färgsättning ska vara vägledande vid ommålning.
- Skolbyggnadernas karaktär ska bevaras och dess ursprungliga funktion vara avläsbar.
- Området bör inte förtätas ytterligare och stora äldre bevarade tomter bör ej avstyckas.

Mark och trädgård

- Områdena ska fortsatt präglas av grönska i form av äldre uppvuxna träd, fruktträd, bärbuskar och gräsytor. Dessa stärker miljöns värde och bör tas i beaktande vid planering och lovprövning.
- Välbevarade naturtomter och trädgårdar med en gestaltning som knyter an till bebyggelsens äldre karaktär bör bevaras, t. ex. växtlighet, staket/murar och grusade/stenbelagda gångar.
- Håll häckar och staket mot gatan låga. Undvik att bebygga de öppna förgårdsmarkerna.

- Minimera markarbeten i form av sprängning, fyllning och schaktning. Undvik markutfyllnad med stödmurar och hårdgjorda markytor.
- Undvik stora altandäck, skärmtak och inglasade uteplatser och balkonger mot gaturummet. Avskärmande plank bör endast sättas upp vid bullerstörda områden.

Ny- och tillbyggnad

- Vid eventuell tillbyggnad, utgå från den omgivande bebyggelsen vad gäller husens placering på tomten, utformning och volymverkan. Utforma nya tillägg med hänsyn till befintlig bebyggelsestruktur och stadsbild.
- Undvik att placera garage eller carport mot gatan.